

ENERGIATEHOKKUUS-
sopimukset

Maatilojen energiaohjelma 2010-2016

21.1.2010

Mistä on kysymys?

Maatilojen energiaohjelma on maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluva “energiatehokkuussopimus” ajanjaksolla 2010–2016

- **Ohjelman tavoite**

toteuttaa hallituksen energia- ja ilmastopolitiikkaa ja parantaa tilojen kannattavuutta

- **Perustuu**

- Toimialasopimukseen, joka solmittiin ministeriön ja tuottajajärjestöjen välillä 21.1.2010
- Valtioneuvoston asetukseen Maatilan energiasuunnitelmatuesta 15.12.2009 (1000/2009)

Ohjelma käytännössä

- **Maaseutuvirasto** → hallinnollinen vastuu
- **Motiva** → operaattori 2009–2011
- **Tuottajajärjestöt** → ohjelman markkinointi
- **Maa- ja puutarhatilat** → ohjelman toteutus

Ohjelman käytännön toteutus

- Tiloille tarjotaan omavalvontasuunnitelmaa ja Maatilojen energiasuunnitelmaa
- Maatilojen energiakatselmukset suurimmille energiankäyttäjille käynnistyvät 2010 aikana

Vapaaehtoisuus on valttia

- Maatilojen energiaohjelma perustuu vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimusjärjestelmään
- Valmistelutyön haasteet
  - maatilayritysten suuri lukumäärä
  - kokoerot
  - tuotantosuuntien erilaisuus
- Maataloussektorin malli poikkeaa muiden sektorien malleista
- Yhteistä muiden sektoreiden malleihin on vapaaehtoisuus

Toimialasopimus 21.1.2010

- Osapuolet maa- ja metsätalousministeriö ja toimialajärjestöt
- Lähtökohdat, perusteet ja määritelmät
- Tavoitteet
- Sopimuksen toteuttaminen
- Maatilojen tavoitteet
- Maatilakohtainen raportointi
- Allekirjoittajaosapuolien velvoitteet
- Operaattorin tehtävät
- Ohjausryhmä
- Sopimuksen kesto ja irtisanominen
- Muita ehtoja

Valtioneuvoston asetus maatalan energiasuunnitelmatuesta (1000/2009, 15.12.2009)

- Soveltamisala
- Määritelmät
- Euroopan yhteisön lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet
- Tuen rahoitus
- Tuettava toiminta ja tuen saaja
- Maatalan energiasuunnitelman laatija
- Maatalan energiasuunnitelman saaja
- Tukikelpoiset kustannukset ja tuen saaja
- Voimaantulo

Ohjelman tavoitteita

- Maatilojen kannattavuuden parantaminen
- Päätyökalu EU:n asettamiin energiansäästötavoitteisiin pääsemiseksi maataloussektorilla
- Ohjelman kattavuustavoitteena on 80 % maatilatalouden energiankäytöstä
- Ohjeellinen energiankäytön tehostamistavoite on 9 % liittyneiden maatilojen energiankäytöstä v. 2016
- Ohjelma kattaa
  - energiatehokkuuden
    - sähkö, lämpö, työkoneiden polttoaineet ja vesi
  - uusiutuvan energian käytön

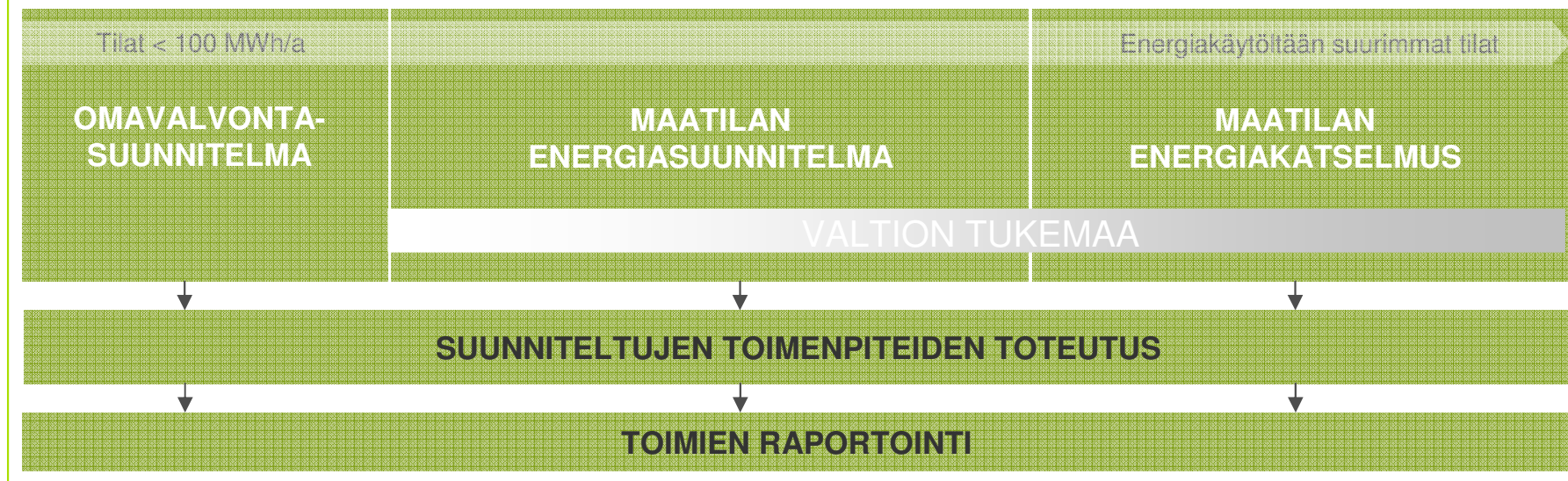
Maatilojen energiaohjelma

TOIMIALASOPIMUS

- MMM:n ja maatalous- ja puutarha-alan tuottajajärjestöjen välinen sopimus

YKSITTÄISTEN MAATILOJEN LIITTYMINEN ENERGIAOHJELMAAN

YKSITTÄINEN MAATIILA

TULOSTEN SEURANTA

→ ENERGIAPALVELUDIREKTIIVIN TAVOITTEET

Maatilojen energiaohjelman toimijat tehtävineen

OPERAATTORI

- ohjelman yleistehävät
- suunnittelijoiden perehdyttämiskoulutus
- tietoaineiston teettäminen ja jakaminen

OHJAUSRYHMÄ

- ohjelman toteutumisen seuranta
- raportoinnin suunnittelu

TUOTTAJA-JÄRJESTÖT

- ohjelman markkinointi tiloille yhdessä muiden toimijoiden kanssa

MAATILOJEN ENERGIAOHJELMA

HALLINTO

- liittymisasiakirjarekisterin ylläpito
- suunnitelmatuen maksu
- ohjelman valvonta ja seuranta
- energianhallintapalvelujen ohjeistus
- energiasuunnittelijoiden hyväksyminen

ENERGIA-SUUNNITTELIJAT JA -KATSELMOIJAT

- tilakohtaiset energiasuunnitelmat ja -katselmuks

MAA- JA PUUTARHATILAT

- tilakohtaisten suunnitelmien teettäminen
- toimenpiteiden toteutus

Tilan liittyminen ohjelmaan

- Kaikki maa- ja puutarhatilat voivat liittyä ohjelmaan
- Tilat liittyvät toimittamalla liittymisasiakirjan ELY-keskukseen, joka lähettää tilalle vahvistuksen liittymisestä
- Liittyvä tila saa tietoaineiston operaattorilta:
  - Ohjeet Energiasuunnitelman tilaamiseen ja laadunvalvontaan
  - Omavalvontasuunnitelman ohjeistus ja kulutusseurantatyökalu
  - Esitteitä, oppaita
  - Lisätiedon lähteet

Maatilan energiasuunnitelma

- Maaseutuviraston ohjeistama energianhallintamalli
- Suunnitelma käynnistyy esitietojen keräyksellä ja päivän tilakäynnillä + raportilla (n. 1 pv) ja toteuttaminen jatkuu jatkuvan parantamisen hengessä
- Tuettua toimintaa
  - Suunnitelmatuki 85 % tukikelpoisista kustannuksista (kattohinta 1 100 €, alv. ei ole tukikelpoinen kustannus), loppu viljelijän omavastuuosuutta
  - Tuki maksetaan Maatilan energiasuunnitelman tekijälle
- Tekijöinä pätevoityneet suunnittelijat
- Suunnitelmien laadunvarmistuksesta vastaa Maaseutuvirasto, käytännön työssä avustaa Motiva

Tuen saamisen edellytykset

- Maatilan energiasuunnitelman laatimiseen saa valtion tukea
- Tuetun suunnitelman voi saada maatalouden alkutuotantoa harjoittava maatila, joka on oikeutettu tukeen Maatilan energiasuunnitelman laatimisvuonna
  - 1) maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007);
  - 2) maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006);
  - 3) luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain (1440/2006);
  - 4) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001); tai
  - 5) tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005)

nojalla.

Maatilojen energiasuunnittelijat

- Suunnittelijan pätevyysvaatimukset:
  1. sähkö-, lvi-, rakennus- tai muun energiateknisen alan koulutus
TAI
  2. maa-, hevოს- tai metsätalouden tai puutarha-alan koulutus

Lisäksi vaaditaan:

1. perehtyneisyyttä maatalouden energiakysymyksiin ja tuotanto-olosuhteisiin
  2. perehdyttämiskoulutus
- Motiva kouluttaa maatilojen energiasuunnittelijoita
  - Energiasuunnittelijan pätevyyttä haetaan Maaseutuvirastosta

Maatilojen energiasuunnittelijoiden koulutus 2009-2011

Motivan maatilojen energiasuunnittelijoiden perehdyttämiskoulutus

- Ensimmäinen koulutus pidetty 23.–24.9.2009

Koulutukset vuonna 2010-2011

- Suomenkielinen koulutus 2–3.2.2010 Tampereella
- Ruotsinkielinen koulutus 23-24.3.2010 Seinäjoella
- Syksyllä 2010 järjestetään suomenkielinen koulutus pääkaupunkiseudulla.
- Vuonna 2011 järjestetään lisäksi yksi suomenkielinen koulutus.

Omavalvontasuunnitelma

Kohderyhmänä melko **pienet energiankäyttäjät**

- **Tavoitteet:**
  - opastaa tila omatoimiseen energiankäytön kartoitukseen
  - opastaa toimenpiteiden tunnistamiseen ja toteuttamiseen jatkuvan parantamisen periaatetta noudattaen
- **Sisältö (kehitteillä):**
  - Nykytilan kartoitus
  - Kulutusseurannan kehittäminen
  - Tarkastuslistat energiansäästökeinojen ja uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksien tunnistamiseksi

Jatkotoimenpiteenä usein Maatilan energiasuunnitelman tai -katselmuksen teettäminen

Maatilan energiakatselmus

Kohderyhmänä melko **suuret energiankäyttäjät**

- Voi olla omavalvontasuunnitelman tai Energiasuunnitelman jatkotoimenpide tai tila voi teettää suoraan Energiakatselmuksen
- Myös tuettu energianhallintamalli
- Valmistellaan vuoden 2010 aikana
- Käynnistyminen vaatii valtioneuvoston asetuksen sekä Maaseutuviraston ohjeistuksen

Energiakatselmus on perusteellinen

Energiakatselmus on perusteellisempi kuin Energiasuunnitelma

- Suurimmat erot Energiasuunnitelmaan
  - Tekijöinä vähintään kaksi henkilöä, joista ainakin toisella on TEM:n energiakatselmustoiminnan vastuuhenkilöpätevyys (lämpö- tai sähköenergiatekniikka)
  - Sisältää mittauksia
  - Tuottaa yksityiskohtaisia toimenpide-ehdotuksia, joissa aina:
    - Kustannuslaskelmat ja takaisinmaksuajat
    - Laskettu arvio säästyvästä kokonaisenergiasta ja -kustannuksista
    - Laskettu arvio päästöjen vähenemisestä
  - Lopullinen laajuus ja sisältö toistaiseksi vahvistamatta

Seuranta on tärkeää

- Seuranta ja raportointi ovat energiatehokkuussopimusten ja -ohjelmien keskeiset osat
- Tavoitteena:
  - kartoittaa mikä on ohjelman tuloksellisuus ja vaikutukset
  - mahdollistaa korjaavien tai lisätoimenpiteiden oikea-aikainen toteuttaminen
- Energiapalveludirektiivin tarve:
  - osoittaa, kuinka paljon energiankäyttöä on tehostettu vuoteen 2016 mennessä
- Maatiloja on paljon, joten kustannusten säästämiseksi ainakin energiasuunnitelmia ja omavalvontaa toteuttavien piirissä lähtökohtana
  - otantaan perustuva seuranta
  - sähköiset seurantatyökalut
- Katselmuksiin liittyy mahdollisesti yksityiskohtaisempi seuranta

Raportointi

- Ohjelmatasolla vuosittainen edistymisraportti
  - kattavuus tiloista ja tilojen energiankäytöstä
  - tehdyt Energiasuunnitelmat ja -katselmukset
  - markkinointiponnistelut
  - tilojen toteuttamat toimenpiteet ja energiansäästö mukana raportoinnissa muutaman vuoden välein
- Etenemisraportit 2011 ja 2014
- Loppuraportti 2017

ENERGIATEHOKKUUS-
sopimukset

Lisätietoja ohjelmasta

Maa- ja metsätalousministeriö:

<http://www.mmm.fi/maatilojenenergiaohjelma>

Maaseutuvirasto:

<http://www.mavi.fi/maatilojenenergiaohjelma>

Motiva:

<http://www.motiva.fi/maatilat>

Energiatehokkuussopimukset muilla toimialoilla

- **Elinkeinoelämä 2008-2016** (vastuuministeriö TEM)
  - Energiavaltainen teollisuus
  - Keskisuuri teollisuus ja palveluala
  - Energiantuotanto
  - Energiapalvelut
- **Kunta-ala** (vastuuministeriö TEM)
- **HÖYLÄ III** (vastuuministeriö TEM)
  - Öljylämmityskiinteistöt sekä lämmitys- ja liikennepolttonesteiden jakelu
- **Liikenne** (vastuuministeriö LVM)
  - Tavarankuljetukset ja logistiikka 2008-2016
  - Joukkoliikenne 2008-2016
- **Kiinteistöt** (vastuuministeriö YM)
  - Asuinkerrostalo- ja rivitaloyhtiöt 2001-2012
  - Uusiminen käynnistynyt 2009